

ĐÁP ÁN THAM KHẢO
KÌ THI TUYỂN SINH VÀO 10 THPT NĂM HỌC 2023 - 2024
MÔN: NGỮ VĂN

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO THANH HÓA

PHẦN I. ĐỌC HIỂU

Câu 1.

Phương thức biểu đạt chính trong đoạn văn trên: nghị luận.

Câu 2.

Thành phần biệt lập trong câu: "Người ta có thể lờ ra tiếng vào lúc bạn bày tỏ ý định" là: thành phần tình thái thể hiện ở từ "có thể".

Câu 3.

Ý kiến của tác giả: "Nếu làm gì đó khi chưa chuẩn bị kỹ, bạn sẽ phải trả giá. Thời gian, tiền bạc, sức khỏe, thậm chí là mạng sống" có thể hiểu là:

- Nhắc nhở người ta hãy chuẩn bị, suy nghĩ kỹ càng trước khi quyết định thực hiện một điều gì đó.

Câu 4.

Học sinh trả lời theo suy nghĩ của mình, dùng lí lẽ để giải thích suy nghĩ đó.

Câu trả lời tham khảo:

Thông điệp có ý nghĩa sâu sắc nhất đối với em là: "Hãy làm những điều bạn thích. Hãy đi theo tiếng nói trái tim. Hãy sống theo cách bạn cho là mình nên sống", vì:

- Thông điệp cổ vũ việc sống là chính mình, làm những điều mình muốn làm, vì cuộc sống chỉ có một lần và trách nhiệm của mỗi người là sống hết mình với cuộc sống. Chỉ như vậy thì cuộc sống mới có ý nghĩa, mới là cuộc đời đáng sống.

II. TẠO LẬP VĂN BẢN

Câu 1.

Về hình thức, bài làm dưới dạng đoạn văn với dung lượng khoảng 200 chữ.

Về nội dung, bài làm bàn luận về ý nghĩa của việc làm những điều mình thích. Bài làm có những nội dung chính sau:

Giải thích

– “Làm những điều mình thích”: là tình trạng khi một cá nhân không bị sự ép buộc, có cơ hội để lựa chọn và hành động theo đúng với ý chí nguyện vọng của chính mình.

Biểu hiện của vấn đề nghị luận

- Tự do ngôn luận
- Tự do thực hiện ước mơ của mình

- Làm những điều mà mình muốn, tuy nhiên cần tôn trọng pháp luật, đạo đức.

Ý nghĩa (vai trò) của vấn đề

- Được làm những điều mình thích khiến cá nhân có trách nhiệm với công việc mình làm, yêu thích điều mình làm, từ đó dẫn đến khả năng thành công cao.

Liên hệ bản thân

- Em sẽ cố gắng có trách nhiệm và nghiêm túc thực hiện những điều mình muốn.

Câu 2.

Về hình thức, bài làm dưới dạng đoạn văn hoặc bài văn.

Về nội dung, bài làm có những nội dung sau:

- Giới thiệu về tác giả Hữu Thỉnh:

+ Hữu Thỉnh (1942) là một nhà thơ viết nhiều về con người và cuộc sống thiên nhiên.

- Giới thiệu bài thơ Sang thu:

+ Sang thu (1977) là một bài thơ xuất sắc của Hữu Thỉnh viết về mùa thu, thể hiện một bức tranh thu trong sáng, đáng yêu ở vùng nông thôn đồng bằng Bắc Bộ.

- Dẫn dắt vấn đề và trích dẫn khổ thơ đầu bài Sang thu: Khổ thơ đầu bài thơ đã để lại cho người đọc những cảm nhận sâu sắc về những biến đổi tinh vi của đất trời và lòng người trong thời khắc giao mùa.

Phân tích khổ đầu bài Sang thu

*** Luận điểm 1: Thiên nhiên sang thu được cảm nhận từ những gì vô hình.**

“Bỗng nhận ra hương ổi

Phả vào trong gió se

Sương chùng chình qua ngõ”

- “bỗng”: sự ngạc nhiên, bất ngờ -> đánh động mọi giác quan để nhận ra sự chuyển mình của trời đất.

- “Hương ổi”: làn hương đặc biệt của mùa thu miền Bắc được cảm nhận từ mùi ổi chín rộ.

- “phả”: động từ có nghĩa là tỏa vào, trộn lẫn -> gợi mùi hương ổi ở độ đậm nhất, thơm nồng quyến rũ, hoà vào trong gió heo may, lan tỏa khắp không gian.

- "Sương chùng chình": những hạt sương nhỏ li ti giăng mắc, đang “cố ý” chậm lại thông thả, nhẹ nhàng, chuyển động chậm chậm. -> Hạt sương sớm mai cũng như có tâm hồn

=> Hình ảnh sương chùng chình qua ngõ cùng với hương ổi phả vào trong gió se là những hình ảnh mùa thu ở thôn quê êm ả thanh bình.

*** Luận điểm 2: Cảm nhận ban đầu của nhà thơ về cảnh sang thu.**

- Tất cả các từ: “bỗng, phả, hình như” đều bộc lộ rõ tâm trạng ngỡ ngàng, cảm xúc băng khuâng trước những phát hiện thú vị báo thu về:

"Hình như thu đã về"

+ "Hình như": một chút nghi hoặc, một chút băng khuâng không thật rõ ràng.

-> Đúng là một trạng thái cảm xúc của thời điểm chuyển giao. Thu đến nhẹ nhàng quá, mơ hồ quá. Câu hỏi như là một lời thông báo nhẹ nhàng rằng thu đã đến với tất cả chúng ta.

=> Tác giả cảm nhận tín hiệu mùa thu về ở không gian gần bằng nhiều giác quan và sự rung cảm tinh tế.

=> Bằng tất cả các giác quan: khứu giác, xúc giác và thị giác, nhà thơ cảm nhận những tín hiệu đặc trưng của mùa thu đều hiện diện (“hương ổi”, “gió se” và “sương”).

*** Luận điểm 3: Bức tranh thiên nhiên êm dịu khi đất trời chuyển mình sang thu (khổ 2)**

- Dòng sông "dềnh dàng": dòng sông chảy nhẹ nhàng, thư thả, không còn vội vã như những trận sau cơn mưa xối xả mùa hè.

- Những cánh chim "vội vã" bay về phương Nam tránh rét.

=> Hình ảnh đối lập "sông dềnh dàng" - "chim vội vã" tạo nên sự đối lập đầy độc đáo trong thời khắc giao mùa.

- Hình ảnh đám mây mùa hạ "vắt nửa mình sang thu": biểu hiện của sự giao mùa, vương vấn còn sót lại của mùa hạ.

- Bầu trời, mây và gió đang dần chuyển mình từ mùa hạ sang mùa thu, nhưng vẫn còn lưu luyến, níu kéo chưa muốn sang thu.

- Cảm xúc của tác giả trước khoảnh khắc giao mùa: mong chờ, lưu luyến